

INSTITUUT VOOR BEWARING EN VERWERKING
VAN TUINBOUWPRODUCTEN

Haagsteeg 6 - Wageningen - telefoon 08370-2045

BULLETIN No. 24

OKTOBER 1965

HET OPTIMALE OOGSTTIJDSTIP VAN SPERZIEBONEN VOOR VERWERKING
door Ir. E. Steinbuch

Het machinaal plukken van sperziebonen heeft de éénmalige oogst tot een voldoende feit gemaakt. De keuze van het optimale oogsttijdstip is daarbij een compromis tussen een toelaatbare kwaliteit van het verwerkte produkt en de rentabiliteit van de bonenteelt. In 1964 is getracht de relatie tussen de rijpheid bij het oogsten en de kwaliteit van het produkt na te gaan.

Van 3 rassen, Prelude, Widusa en Harvester, werd in opéenvolgende rijpheidsstadia een aantal monsters van zeer jong tot overrijp geoogst. Hiervan zijn die gegevens verzameld, die als objectieve rijpheidscriteria gebruikt kunnen worden. De belangrijkste sorteringen zijn verwerkt en na enige tijd is de kwaliteit van het produkt organoleptisch beoordeeld.

Tabel 1. Enkele gegevens van het boneras Prelude bij opéenvolgende rijpheidsstadia.

oogst- datum	op- brengst (t/ha) 1)	zaad (%)	25 bonen ge- wicht (g)	sortering (%)		analyse vers pro- dukt 2)			kwaliteit		opmer- kingen
				8.2- 10 mm	> 10 mm	droge stof (%)	AIS (%)	ruw vezel (%)	pro- dukt in blik	diep- vries	
31/7	13,4	2,8	77,2	57,3	9,2	8,72	4,08	1,02	g	g	optimaal voor diepvries
4/8	13,5	4,4	85,6	62,9	11,9	9,45	4,44	0,92	g	g	
7/8	15,8	7,0	112,9	52,0	33,0	10,01	5,52	0,79	g	g	
10/8	16,9	9,3	111,3	50,2	41,1	12,10	7,15	1,39	g	m-g	
13/8	18,7	12,5	137,3	26,5	69,0	12,80	8,33	1,56	g	g	optimaal voor blik
18/8	niet bepaald	29,9	143,3	31,1	65,5	15,00	10,06	1,72	m-g m	m-g niet verw.	

1) proefveld-gegevens P.A.W.; 2) mengmonsters

467506

Sperziebonen voor diepvriezen moeten dus eerder geoogst worden dan voor inblikken. Voor het diepvriezen en steriliseren van de rassen Prelude, Widusa en Harvester zou het optimale oogsttijdstip ongeveer overeenkomen met de volgende gegevens.

Tabel 2. Enkele normen voor het optimale oogsttijdstip van de verschillende bonerassen

ras	Prelude		Widusa	Harvester
	diepvriezen	steriliseren	steriliseren	diepvriezen
criterium:				
zaad (%)	± 10	± 12,5	± 20	± 5
25 bonengew. (g)	± 110	± 135	± 120	± 135
verhouding sortering	50/40	25/70	25/65	65/20
8. 2-10 mm / > 10 mm (%/%)				
droge stof- gehalte (%)	± 12	± 13	± 15	± 10
AIS-gehalte (%)	± 7	± 8	± 10	± 6

De normen zijn niet voor alle rassen gelijk. Wegens de grote verschillen tussen de diverse typen is dit ook te verwachten. Het Amerikaanse ras Harvester moet wat betreft het zaad %, droge stof- en A. I. S. -gehalte zeer vroeg geoogst worden. Widusa is enigszins vergelijkbaar met Prelude, maar blijkt wat later geoogst te kunnen worden.

Tenslotte moet worden gewezen op de wat beperkte waarde van deze gegevens voor de genoemde rassen. Bij een gewas, dat onder andere omstandigheden, zoals klimaat en grondsoort, wordt geteeld, kunnen uiteraard kleine verschuivingen optreden.

Het onderzoek vond plaats in samenwerking met het P.A.W. te Wageningen.